

**Міністерство освіти і науки України
Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського**

ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД І СУЧАСНІСТЬ

**Матеріали
XXX наукової конференції
здобувачів вищої освіти**

Випуск 46

Одеса – 2024

УДК: 001:005.745

I – 90

Збірник містить тези доповідей окремих учасників
XXX наукової конференції здобувачів вищої освіти
«Історичний досвід і сучасність».

Редакційна колегія збірника:

Богданова І. М., доктор педагогічних наук, професор
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Букач В. М., кандидат історичних наук, приват-професор
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Наумкіна С. М., доктор політичних наук, професор
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Сокаль М. А., кандидат філологічних наук, доцент
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Сухотеріна Л. І., доктор історичних наук, професор
(НУ «Одеська політехніка»).

Відповідальний редактор – Букач В. М.

Рецензенти:

Колбіна Л. А., кандидат педагогічних наук, доцент
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Мельник Ю. П., кандидат політичних наук, доцент
(Одеський державний аграрний університет).

(С) Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського (м. Одеса), 2024.

(С) Букач В. М., упорядник, 2024.

ahill19926

4. Кун М. А. Легенди і міфи Давньої Греції. Київ: Академія, 2007. 448 с.
5. Міфи про Аргонавтів. *Dovidka.biz.ua*// <https://dovidka.biz.ua/mify-pro-arhonavtiv-skorocheno>
6. Міфи про русалок: чому стародавні греки боялися сирен і шанували nereїд. *Знай.UA*// <https://znaj.ua/history/mify-pro-rusalok-chomu-starodavni-greky-boyalsya-syren-i-shanuvaly-nereiyid6>.
7. Ольвія: погляд в античне минуле. *Слово*. 2020. 04.09// <http://gazetaslovo.com.ua/olviya-poglyad-v-antychne-mynule/>

ОЛЕГ СОКОЛОВ І ВІТЧИЗНЯНИЙ НОНКОНФОРМІЗМ

Аврамогло А.

Тісний зв'язок образотворчого мистецтва з ладом суспільства сягає давніх часів. Під плином історії розвивалися численні напрямки, що відображали норми, стереотипи, цінності, протиріччя та проблеми свого часу. Якщо розмірковувати про нонконформізм на теренах радянської України у другій половині ХХ століття, то це явище постає здебільшого як культурно-соціальний рух, котрий об'єднував усіх, хто прагнув вільної творчості, яка виникла всупереч ідеологічній регламентації життя у суспільстві та була антиподом офіційно канонізованому мистецтву. Мистецтвознавець Л. Смирна зазначила, що нонконформізм мав вплив на творення національних засад майбутнього (тобто сьогодення) [5, с. 10].

Варто зауважити, що нонконформізм не вимагає чіткого визначення, а навпаки допускає широкий спектр тлумачень. Характеризуючи український нонконформістський рух, можна ототожнити цей напрям з протестом загальноприйнятому способу мислення та прагненням надати йому нового змісту та «обличчя» в мистецтві. У культурології ж, поняття «нонконформізм» розкривається як: 1) інакомислення, незгода з усталеною ідеологічною чи моральною доктриною держави, неприйняття пануючого

порядку, загальноприйнятих думок; критичне ставлення до офіційної ідеології та суспільно–політичного ладу; 2) бунтарство, прагнення до протиставлення думкам більшості й схильність до опору; 3) непримиренність, неохочість до переговорів і пристосування [4].

Біля витоків українського нонконформізму стояв і одеський художник та мистецтвознавець Олег Соколов. Паростки нонконформізму в місті формувалися у 1960-ті роки. Одеська школа трималась осторонь від соціальної тематики, була аполітично налаштованою та знайшла себе в колективних пошуках абстрагованих образів власного міста. Творчість одеських шістдесятників відзначалася модерністською трактовкою міського пейзажу, подекуди – з елементами іронії, властивими одеському менталітету. Пошуки національної естетики знаходились серед одеситів як у площині іконографії українських південних пейзажів, так і «абстрагованої автентики», концепт-арту [7].

Олег Аркадійович Соколов (15 липня 1919 – 18 травня 1990) народився в Одесі. Навчався в Одеському художньому училищі. В часи нацистської навали служив у лавах Червоній армії, воював, був тяжко поранений. Ще до війни писав вірші та малював. Після війни навчався у Львівському інституті ужиткового та декоративного мистецтва, працював у майстерні Т. Б. Фраєрмана, у бібліотеці над книжками про К. Сомова, О. Бердслея, П. Мондріане, М. К. Чюрльоніса... [2] Повоєнний період загартував характер митця, з яким він далі йшов по життю.

Старший науковий співробітник Одеського музею західного і східного мистецтва Володимир Островський згадував, що представники влади вважали Олега Соколова неблагонадійним, працівники музею дуже любили, бо він був внутрішньо надзвичайно незалежною людиною, директор, хоча й мусила зважати на тодішні ідеологічні обставини, все ж таки в душі його дуже поважала [3].

Олег Соколов вирізняється на тлі одеських нонконформістів. Уже в 1950-х роках він експериментував із зображенням, поезією, синестезією в

графіці й живописі та дотепним текстом, який згодом так зацікавив концептуалістів 1980-х років. Художник захоплювався поп-артом, японською гравюрою, абстракцією, створював цикли графіки, присвячені сприйняттю музики. В 1950-х – 60-х роках він створював еротичні серії та тонку модерністську графіку. Тепер спеціалісти називають його предтечею «другого одеського авангарду», маючи на думці рух нонконформістів, що бере початок з відомої «парканної» виставки «Сичик+Хрущик» 1967 року [6]. Проте жодної офіційної виставки та державного замовлення художник не отримав, хоч і серед творчих інтелектуалів його діяльність користувалась повагою.

Майже все життя О. Соколов присвятив служінню в Одеському музеї західного та східного мистецтва, будучи там науковим співробітником. Оскільки у нього не було власної майстерні, майже ніколи не працював у великому форматі. Його роботи – камерні, інтимні. Написав багато поезій, та жодна з них так і не була опублікована. Розуміючи, що його творчість незрозуміла та «нереалістична» для радянської доби, митець шукав однодумців, з якими ділився своїм світоглядом, філософією, творами. Його називають «людиною відлиги», що втілював ідеали шістдесятників. Новаторський творчий метод Олега Соколова став прообразом методу Одеського концептуалізму. Пошуки в синтезі абстрактного мистецтва та світломузики ставлять його в один ряд з митцями, що протягом ХХ століття розробляли теорію світло- та звукопередачі. Основа творчості художника – авторські інтерпретації музики, художніх творів і явищ. Синтез мистецтв, де поєднується наративне, візуальне і аудіальне. Олег Соколов – один із перших, хто використовував текст як повноцінну одиницю художньої виразності. Багато творів присвятив інтерпретації музики Шнітке, Скребіна, Вагнера, Мусорського. Переосмислював Кандинського, Вазареллі, Скребіна, Штайнера, Булгакова. Його цікавили всі прояви мистецтва. Бачив роль творця як універсальну, що дозволяє працювати в багатьох напрямках.

Поєднував техніки, експериментував, використовував у роботах нетрадиційний матеріал: афіші, залишки музейного оформлення тощо [1].

Характеризуючи свого колегу, Володимир Островський стверджує, що творчість Олега Соколова – це яскравий, артистичний, навіть вишукано-лінеарний «прорив углиб» людської підсвідомості через образи, лінії, кольори [3].

Для Олега Соколова мистецтво було як древо, кожна гілка якого плодоносить, де єдина система, де так важливий загальний рівень культури, який протистоїть ентропії – руйнуванню духу [2]. Його творчість, стала своєрідним втіленням інакомислення, бунтарства та непримиренності. індивідуалізму і свободи виразу, що є ключовими моментами в розвитку суспільства і його свідомості та розширенні горизонтів мистецтва.

-
1. Велика А. Людина «відлиги»: у Києві презентують творчість одеського митця виставкою «Олег Соколов: колір, музика, слово». Україна молода. 2021. 28.05 // <https://umoloda.kyiv.ua/number/3732/164/157515/>
 2. Голубовський Є. Соколов Олег Аркадійович. Вони залишили слід в історії Одеси// <https://odessa-memory.info/ru/index.php?id=147>
 3. Кудляч В. Memento mori підпільного естета; Слово про Олега Соколова. *Чорноморські новини*. 2021. 29-31 липня.// <https://chornomorka.com/archive/22279-22280/a-15294.html>
 4. Нонконформізм. *Енциклопедія сучасної України*. Т. 23: Нг – Ня. Київ: ІЕД НАНУ, 2021. 832 с. // <https://esu.com.ua/article-73459>
 5. Смирна Л. Століття нонконформізму в українському візуальному мистецтві : монографія. Київ : Фенікс, 2018. 480 с.
 6. Сузір'я: Олег Соколов, Микола Лукін. *Art Ukraine* // <https://artukraine.com.ua/n/suzirya--oleg-sokolov-mikola-lukin-#.ZFPCTHawkVE>
 7. Український мистецький нонконформізм. *Art Ukraine* // <https://artukraine.com.ua/a/ukrainskiy-misteckiy-nonkonformizm-chastina-1/>

З М І С Т

1. Мутавчи В. Українські історики про Данила Галицького.....	4
2. Гнедко А., Букач В. М. Козацька тема в поезії Тараса Шевченка.....	7
3. Муся А. Діяльність Т. Г. Шевченка у Кирило-Мефодіївському братстві.....	12
4. Ковра К. Олександр Довженко – талановитий художник... ..	16
5. Загороднюк Д. Життя в поезії та поезія в житті Андрія Любки	19
6. Самойлова П. Витоки поезії Лілії Олейнік... ..	23
7. Добровольська Д. Північне Причорномор'я у давньогрецькій міфології... ..	27
8. Аврамогло А. Олег Соколов і вітчизняний нонконформізм...	30
9. Мальчик А. Українські традиції в сучасному одязі.....	34
10. Кровякова А. Погляд чеських науковців на виховні методи А. С. Макаренка	38
11. Ілясов О.О., Щербина А. І. Психолого-педагогічні засади застосування ейдетики як засобу розвитку творчого мислення молодших школярів... ..	43
12. Бондаренко Н. С. Навчання інформатики в закладах середньої освіти... ..	46
13. Данилишина К. С. Педагогічні програмні засоби в загальноосвітніх закладах	49
14. Бейгул А. Особливості корегування девіантної поведінки у підлітків... ..	53
15. Хархаров Д., Гегечкорі О. В. Українська гуманістична традиція – джерело рефлексії сучасного суспільства.....	57
16. Савицький В. Культурна політика: до визначення поняття.	60
17. Стоянов Є., Кубко В. П. Правові норми і принципи функціонування міжнародних організацій... ..	62
18. Панова К. Північна Корея: місце та роль в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні та світі.....	68
19. Латова М. Енергетична дипломатія: вплив енергетичних ресурсів на світову політику	71